

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет «Запорізька політехніка»
Юридичний факультет
кафедра «Політологія та загальноправові дисципліни»

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ДО ВИКОНАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ
З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ПОЛІТИЧНІ
СИСТЕМИ ТА РЕЖИМИ СУЧАСНОСТІ»
(для здобувачів першого (бакалаврського) рівня
вищої освіти освітньо-професійної програми
«Політологія» спеціальності 052 «Політологія»)

Запоріжжя 2024

Методичні рекомендації до виконання, курсової роботи з навчальної дисципліни «Політичні системи та режими сучасності» (для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти освітньо-професійної програми «Політологія» спеціальність 052 «Політологія») / Уклад. Кириченко В.М. Запоріжжя: НУ «Запорізька політехніка», 2024. 39с.

Укладач: Кириченко Віктор Миколайович, професор кафедри «Політологія та загальноправові дисципліни», кандидат історичних наук, доцент.

РЕЦЕНЗЕНТИ: Постол Олена Євгеніївна – професор кафедри «Політологія та загальноправові дисципліни» НУ «Запорізька політехніка», доктор політичних наук, доцент.

Затверджено на засіданні кафедри «Політологія та загальноправові дисципліни» Національного університету «Запорізька політехніка» (Протокол від «29» серпня 2024 №2);

Рекомендовано до видання науково-методичною радою юридичного факультету Національного університету «Запорізька політехніка» (Протокол від «30» серпня 2024 №1).

© Національний університет
«Запорізька політехніка», 2024.

© Кириченко В.М., 2024.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
1. Загальні положення.....	5
2. Алгоритм виконання курсової роботи.....	9
2.1. Підготовчий етап виконання курсової роботи.....	9
2.2. Основний (змістовний) етап виконання курсової роботи.....	11
2.3. Завершальний етап виконання курсової роботи.....	12
3. Структура і зміст курсової роботи.....	13
3.1. Титульний аркуш курсової роботи.....	13
3.2. Зміст курсової роботи.....	14
3.3. Перелік умовних позначень і скорочень.....	14
3.4. Основна частина курсової роботи.....	15
3.4.1. Вступ.....	15
3.4.2. Розділи курсової роботи.....	18
3.4.3. Висновки.....	19
3.5. Список використаних джерел і літератури.....	19
3.6. Додатки.....	20
4. Вимоги до оформлення курсової роботи	20
5. Порядок проведення захисту курсової роботи та критерії її оцінювання.....	30
Додатки.....	35
Додаток А. Зразок оформлення титульного аркушу курсової роботи.....	35
Додаток Б. Зразок оформлення змісту курсової роботи.....	36
Додаток В. Приклади оформлення бібліографічного опису в списку використаних джерел і літератури.....	37

ВСТУП

Основна мета методичних рекомендацій полягає в тому, щоб надати здобувачам першого (бакалаврського) рівня вищої освіти з галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки», спеціальності 052 «Політологія» практичної допомоги під час виконання курсової роботи з навчальної дисципліни «Політичні системи та режими сучасності». При цьому, слід звернути увагу на те, що в навчально-методичній літературі часто застосовується термін «курсний проєкт», який відрізняється від курсової роботи наявністю конкретного об'єкта наукових досліджень (окремі підприємства, організації або галузі) і розрахунково-проєктного розділу, який повинен виконуватися на матеріалах цього об'єкта з метою надання науково-обґрунтованих пропозицій виробництву.

Методичні рекомендації розроблено на основі вимог положень норм Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про наукову і науково-технічну діяльність» та у відповідності до програмних компетентностей окреслених в освітньо-професійній діяльності програми «Політологія», а також згідно положенню про організацію освітнього процесу в Національному університеті «Запорізька політехніка», Кодексу академічної доброчесності Національного університету «Запорізька політехніка», ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне положення. Загальні положення та правила складання» та інших нормативно-правових актів.

Виконання курсової роботи є важливою складовою частиною освітнього процесу здобувачів вищої освіти та різновидом їх науково-дослідної діяльності, відіграючи при цьому надзвичайно важливу роль в розвитку пізнавального інтересу та у формуванні професійної орієнтації. Під час виконання дослідження та підготовки курсової роботи виявляється творчий потенціал здобувача вищої освіти, розвиваються навички самостійної роботи з джерелами і наукової літератури, опановуються методи наукового пізнання, виховується

здатність самостійного прийняття рішення при аналізі проблемної ситуації, що є особливо важливим в умовах сьогодення.

Отже, запропоновані методичні рекомендації мають за мету не лише закріплення знань здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни «Політичні системи та режими сучасності», а й застосування їх при вирішенні конкретного фахового завдання, здобуття вміння самостійно працювати з навчальною і науковою літературою, комп'ютерною технікою, використовуючи новітні інформаційні засоби та технології, а також правильно застосовувати набуті знання і вміння за тих чи інших політичних обставинах. Тільки за таких умов курсова робота може бути виконана своєчасно та на високому теоретичному і практичному рівні.

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Курсова робота – це самостійно виконана на певну тему і подана в паперовому чи комп'ютерному вигляді навчально-наукове дослідження здобувача вищої освіти, яка виконується на другому році навчання, передбачена освітньо-професійною програмою «Політологія» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти та навчальним планом підготовки фахівців спеціальності 052 «Політологія». Метою курсової роботи є закріплення, поглиблення і узагальнення знань, отриманих здобувачами вищої освіти під час вивчення навчальної дисципліни «Політичні системи та режими сучасності», та їх застосування до комплексного вирішення конкретного фахового завдання.

1.2. До виконання курсової роботи, яка передбачає публічний захист, залучаються всі здобувачі вищої освіти, що навчаються за освітньо-професійною програмою «Політологія» для здобуття освітнього ступеня «бакалавр», за умови виконання ними навчального плану. До захисту курсової роботи допускаються здобувачі вищої освіти, які повністю виконали всі

встановлені вимоги та у визначений термін подали готову курсову роботу до кафедри «Політологія та загальноправові дисципліни».

1.3. Курсова робота має відповідати таким вимогам:

- актуальність теми;
- відповідність її сучасному стану й перспективам розвитку політичної науки;
- самостійність наукових пошуків здобувача вищої освіти;
- окресленість наукового апарату (формування мети, об'єкту, предмету і завдань дослідження, вибору методів та інструментарія дослідження тощо);
- глибина й повнота аналізу джерел і наукової літератури з теми дослідження;
- змістовність;
- логічність викладу матеріалу;
- достовірність отриманих результатів;
- аргументованість і конкретність висновків і рекомендацій;
- грамотність і науковий стиль викладу матеріалу.

1.4. Курсова робота демонструє;

- якість засвоєних знань з освітньо-професійної програми «Політологія»;
- здатність самостійного осмислення проблеми та її творчого дослідження;
- здатність визначати актуальність, мету та завдання дослідження;
- здатність застосовувати сучасні методи для отримання та аналізу емпіричних даних;
- уміння збирати, аналізувати та систематизувати нормативно-правові акти, наукові джерела, вести бібліографічний пошук із застосуванням сучасних інформаційних технологій;
- уміння оформляти результати наукових досліджень відповідно до сучасних вимог.

1.5. Основними завданнями курсової роботи є:

- систематизація, закріплення та застосування теоретичних і практичних знань із фаху для виконання курсової роботи;

- розвинення навичок самостійної роботи і оволодіння методикою обраної теми дослідження;
- вироблення вмінь узагальнювати теоретичні матеріали, самостійно формулювати висновки;
- прищеплення навичок розробки пропозицій, обґрунтування та обстоювання власного бачення досліджуваної проблеми та формування здібності письмового їх викладу;
- формування вмінь щодо презентації результатів курсового дослідження, навичок публічного виступу.

1.6. Відповідно до вимог освітньо-професійної програми «Політологія», здобувачі вищої освіти повинні під час виконання курсової роботи продемонструвати набуття компетентностей, передбачених Стандартом вищої освіти за спеціальністю 052 «Політологія» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти:

Загальні компетентності

ЗК01 Знання предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК03 Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК07 Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності

СК01 Здатність використовувати категорійно-понятійний та аналітично-дослідницький апарат сучасної політичної науки.

СК02 Здатність застосовувати політологічне мислення для розв'язання теоретичних та практичних проблем у політичній сфері на основі опанування класичної та сучасної політичної думки.

СК08 Здатність конструювати дизайн, розробляти програму та виконувати політологічні дослідження з використанням сучасних методів, технологій та інструментарію політичного аналізу.

СК09 Здатність презентувати результати теоретичних і прикладних досліджень для фахівців та нефахівців.

У ході виконання курсової роботи здобувачі вищої освіти повинні отримати наступні результати:

РН01 . Розуміти предметну область, етичні та правові засади професійної діяльності.

РН02 Вільно спілкуватися державною та однією з іноземних мов усно і письмово у професійній діяльності.

РН03 Вміти критично мислити у сфері професійної діяльності.

РН04 Мати навички професійної комунікації.

РН05 Вміти використовувати інформаційні та комунікаційні технології у професійній діяльності.

РН07 Розуміти історію, закономірності та етапи розвитку предметної сфери політології, знати її цінності та досягнення.

РН08 Вміти використовувати базовий категорійно-понятійний та аналітично-дослідницький апарат сучасної політичної науки.

РН09 Вміти застосовувати політологічне мислення для розв'язання теоретичних та практичних проблем у політичній сфері на основі опанування класичної та сучасної політичної думки.

РН12 Вміти аналізувати взаємодію політичних акторів та інститутів, владу та урядування, політичні системи та режими, політичну поведінку у різних контекстах їх функціонування.

PH15 Конструювати дизайн, розробляти програму та виконувати політологічні дослідження з використанням сучасних методів, технологій та інструментарію політичного аналізу.

PH16 Презентувати результати теоретичних і прикладних досліджень фахівцям і широкій аудиторії, засобам масової інформації, експертам з інших галузей знань.

2. АЛГОРИТМ ВИКОНАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Раціонально організувати роботу, правильно розподілити свій час, спланувати його, глибоко і своєчасно розробити вибрану тему допоможе алгоритм виконання курсової роботи, який дисциплінує виконавця, лімітує термін, відведений на вибір теми, підбір та аналіз літератури з теми дослідження, написання, оформлення і захист курсової роботи. Виконання курсової роботи відбувається відповідно до графіка, що затверджений кафедрою. Умовно процес виконання курсової роботи поділяється на три етапи: **підготовчий; основний (змістовний) та завершальний.**

2.1. Підготовчий етап виконання курсової роботи

Підготовчий етап починається з вибору здобувачем вищої освіти теми курсової роботи, виходячи з власних уподобань і зацікавленості. Здобувач вищої освіти обирає тему курсової роботи із переліку затверджених щорічно кафедрою тематики курсових робіт або може самостійно запропонувати власну тему курсової роботи, яка не передбачена тематикою визначеною кафедрою, обґрунтувавши її актуальність. Без погодження з кафедрою вільний вибір теми не дозволяється. Теми, обрані здобувачами вищої освіти, розглядаються та затверджуються на засіданні кафедри, а також призначається науковий керівник курсової роботи.

Під час вибору теми курсової роботи здобувач вищої освіти враховує її актуальність, пізнавальний інтерес, можливість подальшого дослідження. При цьому перевага надається темі, при розробці якої здобувач вищої освіти може виявити максимум особистої творчості та ініціативи.

Назва курсової роботи повинна бути короткою, відповідати обраній спеціальності та суті досліджуваної проблеми, предмету дослідження і змісту виконаної роботи. Виходячи з цього найбільш оптимальним варіантом назви курсової роботи можуть починати зі слів «Обґрунтування...», «Розробка...», «Аналіз...».

При з'ясуванні об'єкта, предмета і мети дослідження необхідно зважати на те, що вони логічно пов'язані з темою дослідження.

Об'єкт дослідження – це процес або явище яке породжує проблемну ситуацію, обрану для дослідження, тобто, все те, на що спрямована пізнавальна діяльність дослідника. Об'єкт має безпосередній зв'язок з предметом дослідження, але не є його синонімом.

Предмет дослідження – це процеси, методи, властивості, закони, що використовуються при вивченні об'єкта дослідження. Предмет дослідження містить, зазвичай, ті якості, властивості та складові об'єкту, які підлягають вивченню. Тобто предмет дослідження – все те, що знаходиться в межах об'єкта дослідження. Об'єкт і предмет дослідження як категорії наукового процесу співвідносяться між собою як загальне і часткове. Саме предмет визначає тему дослідження.

Мета дослідження пов'язана з об'єктом і предметом дослідження, а також його кінцевим результатом і шляхами його дослідження. Визначена мета дослідження впливає на формування завдань дослідження. У курсовій роботі найчастіше ставлять 3-4 завдань, що відповідають змісту роботи та розкривають і конкретизують її мету.

На основі визначеної мети та завдань дослідження, ознайомлення з науковою літературою та іншими джерелами, які будуть використовуватися в процесі виконання курсової роботи, складається та погоджується з науковим керівником розгорнутий план курсової роботи, який під час його виконання може змінюватися. При цьому, назви розділів і підрозділів курсової роботи повинні відповідати пунктам плану роботи.

2.2. Основний (змістовний) етап виконання курсової роботи

Основний (змістовний) етап виконання курсової роботи – це стрижень усієї курсової роботи, в якій глибоко та всебічно розкривається сутність обраної теми, її найважливіші питання і проблеми. Також необхідно показати, як досліджувана проблема з позицій сучасності висвітлена в літературі, викласти сутність існуючих підходів до її вирішення, здійснити їх критичний аналіз, провести порівняння та сформулювати власну точку зору. На цьому етапі здобувач вищої освіти повинен продемонструвати свої знання з питань, що досліджувалися, вміння узагальнювати матеріали, послідовно їх викладати, роботи висновки, обґрунтовувати свої пропозиції.

Написання основного (змістовного) етапу розпочинається з безпосереднім ознайомленням здобувача вищої освіти з основними літературними джерелами з теми курсової роботи, збору і систематизації зібраного матеріалу. Для успішного виконання курсової роботи рекомендовано ретельне ознайомлення з алфавітними, систематичними, предметними та електронними каталогами наукових бібліотек, що охоплює аналіз наукових статей, монографій, матеріалів періодичних видань тощо.

Проаналізований та систематизований матеріал викладається відповідно до змісту у вигляді окремих розділів і підрозділів. Кожний розділ висвітлює самостійне питання, а підрозділ окрему частину цього питання. Тема має бути розкрита без пропуску логічних ланок, тому починаючи працювати над розділом, треба визначити його головну ідею, а також тези кожного підрозділу.

Щодо кожного розділу роботи необхідно зробити висновки, на основі яких формулюють висновки до всієї роботи в цілому.

2.3. Завершальний етап виконання курсової роботи

Завершальний етап виконання курсової роботи передбачає написання здобувачем вищої освіти вступу та висновків до курсової роботи, в яких дає відповіді на завдання, поставлені у вступі курсової роботи, та у висновках стисло оцінює стан вивченості проблеми, підводить підсумки дослідження, висловлює рекомендації щодо впровадження його результатів у практичну діяльність чи подальшої розробки теми.

Виконану роботу (чорновий варіант) подають науковому керівнику для перевірки змісту та структури курсової роботи, дотримання академічної доброчесності (перевірка роботи на плагіат) та внесення необхідних правок, зокрема редагування тексту, що включає перевірку стилістичного та орфографічного змісту курсової роботи. Термін подання чистових варіантів робіт на кафедру, а також графік їх захистів визначає кафедра відповідно до графіка освітнього процесу.

Перевірка роботи на наявність ознак академічного плагіату обов'язково передує всім іншим процедурам розгляду та відбувається за допомогою програмно-технічного засобу на базі онлайн-сервісу з яким укладено відповідний договір. Оцінка унікальності роботи визначається шляхом співвідношення % унікальності до загального обсягу матеріалу (для курсової роботи допускається не менше 30% унікальності). У разі, якщо за результатами перевірки встановлено коректність посилань на першоджерело для текстових та/або ілюстрованих запозичень, то робота вважається такою, що прийшла внутрішнє рецензування і допускається до захисту. У разі виявлення факту порушення академічної доброчесності, зокрема наявності в роботі плагіату, призначена особа подає вмотивовані висновки та звіт на засідання кафедри, яка ухвалює остаточне рішення у вигляді надання дозволу до захисту роботи,

відправлення роботи для доопрацювання (або про видачу іншого варіанту завдання для курсової роботи), або відхилення без права подальшого розгляду.

3. Структура і зміст курсової роботи

Структура курсової роботи носить стандартизований характер і повинна містити:

- титульний аркуш;
- зміст;
- перелік умовних позначень і скорочень (за необхідності);
- вступ;
- розділи;
- висновки;
- список використаних джерел і літератури;
- додатки.

Рекомендований обсяг курсової роботи здобувача вищої освіти має складати 30 сторінок друкованого тексту.

3.1. Титульний аркуш курсової роботи

Титульний аркуш курсової роботи містить:

- найменування міністерства, якому підпорядкований заклад вищої освіти;
- назва закладу вищої освіти, факультету, кафедри, на якій виконана курсова робота;
- тема курсової роботи;
- курс, групу і назву спеціальності;
- прізвище, ім'я, по батькові здобувача вищої освіти;
- ініціали та прізвище наукового керівника, посада, науковий ступінь, вчене звання;

- кількість балів (оцінка за національною шкалою, оцінкою ECTS) за курсову роботу;
- ім'я та прізвище, підписи членів екзаменаційної комісії;
- місто і рік виконання курсової роботи.

Зразок оформлення титульного аркушу курсової роботи наведений в Додатку А.

3.2. Зміст курсової роботи

Зміст курсової роботи розташовують після титульного аркушу. Зміст містить назви структурних елементів (вступ, розділи і підрозділи, висновки, список використаних джерел і літератури, додатки) із зазначенням нумерації та номери їх початкових сторінок. Зразок оформлення змісту курсової роботи наведений в Додатку Б.

3.3. Перелік умовних позначень і скорочень

Перелік умовних позначень і скорочень слід розташовувати стовбцем за абеткою. Ліворуч в абетковому порядку наводять скорочення або умовні позначення, а праворуч – їх детальне тлумачення. Наприклад:

АТО	Антитерористична операція
ГУР	Головне управління розвідки
ЄС	Європейський Союз
НАТО	Організація північноатлантичного договору
ОБСЄ	Організація з безпеки і співробітництва в Європі
ООН	Організація Об'єднаних Націй
СБУ	Служба безпеки України
ТНК	Транснаціональна корпорація
ГТІ	Глобальний індекс тероризму (Global Terrorism Index)

При цьому, терміни, скорочення, позначення, які повторюються не більше двох разів, до переліку не вносяться.

3.4. Основна частина курсової роботи

3.4.1. Вступ

Отже, загальну характеристику курсової роботи можна надати в такій послідовності:

- **обґрунтування актуальності теми** – має важливе і суттєве значення, відповідність теми дослідження сучасним потребам галузі політичної науки та перспективам її розвитку, практичним завданням відповідної сфери діяльності. Обґрунтування актуальності вибраної теми дослідження свідчить про те, як автор уміє вибрати важливу для теорії і практики тему, як розуміє й оцінює її щодо сучасної і соціальної значущості, а також характеризує наукову зрілість і професійну підготовленість здобувача вищої освіти. Висвітлення актуальності не повинне бути багатослівним. Досить декількома реченнями висловити головне – сутність науково-практичного завдання.

Варто також звернути увагу на рівень розробленості теми курсової роботи. Для цього складається стислий огляд наукової літератури, який підсумовує, що саме ця тема потребує подальшої розробки. Якщо такого висновку здобувач вищої освіти не може дійти, то він позбавляє себе можливості розробляти дану тему;

- **мета курсової роботи і завдання дослідження.** Мета курсової роботи має спрямовуватися на розкриття теми, зазначеної в назві роботи, та відображати його кінцеві очікувані результати.

Для досягнення поставленої мети курсової роботи здобувач вищої освіти визначає послідовне виконання відповідних завдань, якісними виступають дієслова в минулій формі переліку дій: «вивчити ...», «проаналізувати ...», «встановити...», «вияснити ...», «обґрунтувати ...», «узагальнити ...», «удосконалити ...», «розробити ...» тощо. Завдання повинні формулюватися точно й конкретно, оскільки їх вирішення повинно визначати зміст розділів курсової роботи. Тому формулювати завдання слід якомога ретельніше,

оскільки опис їх вирішення становитиме зміст розділів і підрозділів курсової роботи. У випадку, коли мета і завдання сформульовані неточно, це свідчить про недостатнє осмислення здобувачем вищої освіти головного наукового результату, до якого він прагне;

- **об'єкт і предмет дослідження** є обов'язковим елементом дослідження. У разі, коли об'єкт обирають темою дослідження, то він стає предметом дослідження. Тобто предмет – це те, що міститься в межах об'єкта. Саме на предмет і спрямована основна увага здобувача вищої освіти, і тому саме предмет дослідження визначає тему курсової роботи, яка зазначена на титульному аркуші як її назва. При цьому, об'єкт і предмет дослідження обов'язково мають бути новими;

- **вибір методів дослідження** є важливим етапом курсової роботи, а також інструментом одержання фактичного матеріалу, способом набуття достовірних наукових знань, умінь та практичних навичок у різних сферах діяльності. Під час виконання курсової роботи здобувач вищої освіти повинен обирати та використовувати ті методи, за допомогою яких можлива реалізація поставлених у дослідженні завдань.

Виходячи з того, що кожне наукове дослідження може відбуватись на двох рівнях: емпіричному (коли здійснюється процес накопичення факторів) і теоретичному (на якому здійснюється узагальнення знань), відповідно до них рівні загальні методи пізнання умовно ділять на три групи:

- методи емпіричного дослідження (спостереження, порівняння, узагальнення, вимірювання, експеримент);
- методи теоретичного дослідження (ідеалізація, формалізація, логічні й історичні методи);
- методи, що можуть бути застосовані на емпіричному і теоретичному рівнях (абстрагування, аналіз і синтез, індукція і дедукція, моделювання);

- **джерельна база та література з теми дослідження** містить огляд інформаційних джерел, нових розробок, опублікованих статистичних даних з посиланням на джерела, іншої інформації, пов'язаної з темою курсової роботи. На основі вивчення джерел розкриваються підходи різних авторів до вирішення проблеми, а також обґрунтовуються власні погляди на проблему. Джерела дослідження в галузі політичних наук групуються наступним чином: чинне законодавство України та інші нормативно-правові акти; документи політичних партій і громадських організацій; статистичні матеріали; результати соціологічних досліджень; промови, інтерв'ю, публікації державних і політичних діячів; довідкові видання тощо.

Також для з'ясування стану розробки обраної теми складається короткий огляд наукової літератури, з якого можна зробити висновок про те, що дана тема ще не розкрита (або розкрита лише частково чи не в тому аспекті) і тому вимагає подальшого розроблення. Матеріали такого огляду систематизують у повному логічному зв'язку та послідовності. При цьому, в огляді називають і критично оцінюють наукові праці (монографії, статті, автореферати дисертацій, тези доповідей), що стосуються теми курсової роботи, які можна подавати або в хронологічному, або в проблемному порядку;

- **наукова новизна одержаних результатів** відображає нові наукові положення (рішення), які запропоновані здобувачем вищої освіти особисто. Новизну, як правило, можуть становити знайдені та запроваджені в науковий обіг нові джерела (наприклад, результати проведеного власноруч соціологічного опитування, зібрані усні свідчення учасників політичних подій), а також опрацьована нова наукова література, нові інтерпретації вже відомих подій та матеріалів;

- **структура роботи** є заключною частиною вступу, який пояснює принцип, покладений в основу розміщення матеріалу (проблемний, хронологічний тощо) та вказує кількість розділів і підрозділів, зазначає

кількість таблиць, кількість джерел у списку використаних джерел і літератури та кількість додатків.

Рекомендований обсяг вступу курсової роботи має складати 2-3 сторінки друкованого тексту.

3.4.2. Розділи курсової роботи

Як правило, основний текст курсової роботи складається з 2-3 розділів. Зміст розділів повинен відповідати темі курсової роботи та повністю її розкривати. Назви розділів не повинні збігатися з назвою всієї роботи. Слід пам'ятати, що кожний розділ курсової роботи висвітлює самостійне питання, а підрозділ – лише окрему частину цього питання.

Матеріали у розділах повинно викладатися логічно, лаконічно і аргументовано та відповідати вимогам, які висуваються до курсової роботи. При викладі матеріалу неприпустимо механічне списування тексту з наукової літератури, монографій, авторефератів досліджень, статей тощо. Матеріали зазначених джерел здобувачі вищої освіти можуть використовувати у своїй роботі тільки після осмислення, критичного аналізу та оцінки як аргументи власної позиції. Тобто, дослідження має бути самостійним і завершеним.

Перший розділ курсової роботи, як правило, має теоретико-методологічний характер. У ньому наводиться огляд наукової літератури за темою роботи, вибір напрямів дослідження, визначається сутність предмета та об'єкту дослідження. У другому розділі курсової роботи розкривається основний зміст дослідження та обґрунтовуються результати власного авторського дослідження.

Отже, у розділах основної частини необхідно розкрити зміст використаних термінів і понять, суть досліджуваної проблеми, вирішити поставлені завдання, узагальнити результати дослідження. При цьому, важливо об'єднати накопичені матеріали у взаємопов'язаний текст. Стиль викладення курсової роботи має бути науковим. Стиль письмової наукової мови –

безособовий монолог, який передбачає виклад матеріалу від третьої особи, щоб зосередити увагу на змісті, а не на суб'єкті.

3.4.3. Висновки

Висновки є логічним завершенням курсової роботи. У висновках викладають найважливіші теоретичні та практичні результати, отримані в процесі дослідження наукової проблеми. Вони подаються у вигляді окремих лаконічних умовиводів і суджень та обов'язково повинні відповідати меті та конкретним завданням, визначеним і сформованим у вступі курсової роботи.

Висновки повинні бути чіткими, виразними та віддзеркалювати реальні результати роботи. При цьому, висновки не повинні містити цитати та інформації, необґрунтованої в курсовій роботі. Крім того, необхідно відображати у висновках не тільки те позитивне, що вдалося виявити в результаті дослідження обраної теми, а й можливі недоліки та проблеми, а також сформулювати конкретні рекомендації та пропозиції щодо їх усунення.

Рекомендований обсяг висновків курсової роботи має складати 2-3 сторінки друкованого тексту.

3.5. Список використаних джерел і літератури

Список використаних джерел і літератури містить бібліографічний опис використаних джерел інформації та розміщується після висновків. При цьому, він повинен бути побудований або у порядку використання джерел і літератури у тексті курсової роботи, або в алфавітному порядку прізвищ авторів чи заголовків. Усі джерела і література наводять мовою видання. Список джерел і літератури іноземною мовою варто наводити після джерел і літератури українською мовою, дотримуючись наскрізної нумерації. Водночас, забороняється цитування в тексті та внесення до бібліографічних списків тих джерел, які опубліковані російською мовою в будь-якій країні, а також джерел іншими мовами, якщо вони опубліковані на території Російської Федерації та Білорусі.

Відомості про джерела і літературу, що включені до списку, слід подавати відповідно до вимог національного стандарту України ДСТУ 8302:2015. Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання.

Приклади оформлення списку використаних джерел і літератури наведений в Додатку В.

3.6. Додатки

Додатки не є обов'язковим елементом курсової роботи, але в додатки доцільно включати допоміжний матеріал, який не може бути розміщений в основній частині тексту курсової роботи через його великий обсяг або способи відтворення, але який є необхідний для повноти сприйняття курсової роботи. Отже, додатки оформляються як продовження курсової роботи після списку використаних джерел і літератури, розміщуючи їх у порядку появи посилань на них у тексті. Нумерація аркушів з додатками продовжує загальну нумерацію сторінок курсової роботи.

4. Вимоги до оформлення курсової роботи

Загальні вимоги. Важливим етапом виконання курсової роботи є її оформлення. Від того, наскільки відповідально поставиться здобувач вищої освіти до оформлення своєї роботи, багато в чому буде залежати її якість та підсумкова оцінка. Курсова робота повинна бути виконана з дотриманням вимог до наукових праць, що містяться в ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання». Як правило, всі здобувачі вищої освіти пишуть і захищають курсову роботу державною (українською) мовою. Роботу оформляють на аркушах формату А4 (210x297мм). Роботу друкують на комп'ютері на одній стороні аркуша білого паперу з використанням шрифтів текстового редактора Word (Times New Roman) розміром 14 пунктів (мінімальна висота шрифту 1,8 мм) з полуторним міжрядковим інтервалом. Текст роботи необхідно друкувати,

дотримуючись наступних розмірів полів: верхнє і нижнє – 20 мм, лівє – 30 мм, правє – 10 мм. У роботі повинні бути чіткі, не розпливчасті лінії, букви цифри й інші знаки. Всі рядки повинні бути чорного кольору середньої жирності. Щільність тексту роботи має бути однаковою. Помилки, описки та графічні неточності допускається виправляти підчищенням або зафарбовуванням білою фарбою і нанесенням на тому ж місці (або між рядками) виправленого зображення машинописним способом або від руки. Виправлення повинно бути чорного кольору. Прізвища, назви установ, організацій, підприємств та інші власні назви у роботі наводять мовою оригіналу. Допускається транслітерувати власні назви й наводити назви організацій у перекладі на мову роботи, додаючи (при першій згадці) оригінальну назву. Скорочення слів та словосполучень у роботі – відповідно до чинних стандартів з бібліотечної та видавничої справи.

Текст основної частини роботи поділяють на розділи і підрозділи. Заголовки структурних елементів роботи та заголовки розділів слід розташовувати посередині рядка й друкувати великими літерами симетрично до тексту без крапки в кінці, не підкреслюючи. Заголовки підрозділів слід починати з абзацного відступу й друкувати маленькими літерами, крім першої великої, не підкреслюючи, без крапки в кінці. Якщо заголовок складається з двох речень або більше речень, їх розділяють крапкою.

Текст роботи слід розбивати на абзаци. Це полегшує читання й показує, що здобувач вищої освіти у своєму викладанні переходить до нової думки, нового твердження. Не можна також занадто дробити текст і відокремлювати одну фразу від іншої, якщо між ними існує тісний зв'язок. Абзацний відступ повинен бути однаковим впродовж усього тексту курсової роботи й дорівнювати п'яти знакам (1,25 мм).

Розділи й підрозділи повинні мати заголовки, які повинні чітко й стисло відбивати зміст розділів, підрозділів. Перенесення слів у заголовку розділу не допускається. Відстань між заголовком та подальшим чи попереднім текстом

має бути за машинного способу – не менше ніж один рядок. Відстань між основами рядків заголовку, а також між двома заголовками приймають такою, як у тексті.

Не допускається розміщувати назву розділу, підрозділу в нижній частині сторінки, якщо після неї розміщено тільки один рядок тексту. Кожен розділ слід починати з нової сторінки.

Структурні елементи «ЗМІСТ», «ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ», «ВСТУП», «РОЗДІЛ», «ВИСНОВКИ», «СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ І ЛІТЕРАТУРИ», «ДОДАТКИ» не нумерують, а їх найменування служать заголовками структурних елементів.

У тексті курсової роботи не дозволяється:

- використовувати скорочення слів, окрім встановлених правилами української орфографії та відповідними стандартами;
- вживати математичні знаки, а також знаки «№» та «%» без цифр;
- наводити скорочені позначення фізичних величин, якщо вони вживаються без цифр, за винятком їх наведення в таблицях.

Нумерація. Розділи та підрозділи слід нумерувати арабськими цифрами. Вони повинні мати порядкову нумерацію в межах викладення роботи і означатися арабськими цифрами без крапки (наприклад, 1,2,3). Підрозділи повинні мати порядкову нумерацію в межах кожного розділу. Номер підрозділу складається з номеру розділу і порядкового номера підрозділу, відокремлених крапкою. Після номера підрозділу крапку не ставлять (наприклад 1.1, 1.2). При написанні курсової роботи слід витримувати структуру й обсяг її окремих частин (підрозділи, пункти підрозділів не повинні бути менш ніж 5 сторінок).

Нумерація сторінок роботи. Сторінки курсової роботи слід нумерувати арабськими цифрами, дотримуючись наскрізної нумерації по всьому тексту. Номер сторінки проставляють у правому верхньому куту сторінки без крапки в кінці. Титульний аркуш включають до загальної нумерації сторінок роботи.

Номер сторінки на титульному аркуші не проставляють. Сторінки курсової роботи починають проставляти з структурного розділу «ВСТУП». Окремі сторінки, на яких розташовані ілюстрації й таблиці, також включають у загальну нумерацію сторінок роботи.

Ілюстрації. Кількість ілюстрацій повинні бути достатньою для пояснення тексту, що викладається. Ілюстрації (рисунок, графіки, схеми, діаграми), слід розташовувати в курсовій роботі безпосередньо після тексту, в якому вони зазначаються вперше, чи на наступній сторінці. На всі ілюстрації повинні бути дані посилання в основному тексті. При посиланнях на ілюстрації слід писати «...відповідно до рисунку 1.2» при нумерації в межах розділу. Рисунок, графіки, схеми, діаграми, розміщені у курсовій роботі, мають відповідати вимогам стандартів «Єдиної системи конструкторської документації» та «Єдиної системи програмної документації». Ілюстрація повинна мати назву, яку розміщують під ілюстрацією. При необхідності під ілюстрацією подають пояснюючі дані шрифтом не менш 10 пунктів. Ілюстрація позначається словом «Рисунок», яке разом з назвою ілюстрації розміщують після пояснювальних даних (наприклад, «Рисунок 2.1 – Модель політичної системи суспільства»).

Ілюстрації слід нумерувати арабськими цифрами порядковою нумерацією в межах розділу, за винятком ілюстрацій, наведених у додатках. Номер ілюстрації складається з номера розділу і порядкового номера ілюстрації, відокремлених крапкою (наприклад, рисунок 3.2 – другий рисунок третього розділу). Якщо ілюстрація не вміщується на одній сторінці, можна переносити її на інші сторінки, вміщуючи назву ілюстрації на першій сторінці, пояснювальні дані – на кожній сторінці, і під ними позначають: «Рисунок ____, аркуш ____». Ілюстрації мають бути розташовані так, щоб їх було зручно розглядати без повороту роботи або з поворотом за годинниковою стрілкою.

Таблиці. Цифровий матеріал, як правило, оформлюють у вигляді таблиць відповідно до зразка:

Горизонтальні та вертикальні лінії, які розмежують рядки таблиці, а також лінії зліва, справа і знизу, що обмежують таблицю, можна не проводити якщо їх відсутність не утруднює користування таблицею.

Таблицю слід розташовувати безпосередньо після тексту, в якому вона згадується вперше, або на наступній сторінці. Допускається розміщувати таблицю уздовж довшої сторони аркуша. На всі таблиці мають бути посилання в тексті курсової роботи. Таблиці слід нумерувати арабськими цифрами порядковою нумерацією в межах розділу, за винятком таблиць, що наводяться у додатках. Номер таблиці складається з номера розділу і порядкового номера таблиці, відокремлених крапкою (наприклад, таблиця 2.1 – перша таблиця другого розділу). Якщо у роботі одна таблиця, її нумерують у межах розділу. Таблиці кожного додатка позначаються окремою нумерацією арабськими цифрами з додаванням перед цифрою позначення додатка. Якщо в додатку лише одна таблиця, вона повинна бути позначена «Таблиця В.1». Таблиця може мати назву, яку друкують малими літерами (крім першої великої) і вміщують над таблицею. Назва має бути стислою і відбивати зміст таблиці. Перед та після назви таблиці має бути пустий рядок, який також має відділяти таблицю від тексту роботи.

Якщо рядки або графи таблиці виходять за межі формату сторінки, таблицю поділяють на частини, розміщуючи одну частину під одною, або поруч, або переносячи частину таблиці на наступну сторінку, повторюючи в кожній частині таблиці її головку та бокові рядки. При поділі таблиці на частини допускається її головку або бокові рядки замінити відповідно номерами граф чи рядків, нумеруючи їх арабськими цифрами у першій частині таблиці.

Слово «Таблиця __» вказують один раз зліва першою частиною таблиці, над іншими частинами пишуть: «Продовження таблиці __» із зазначення номера таблиці, розміщуючи даний запис справа, залишаючи пустий рядок між вищезгаданим записом та самою таблицею, а також між таблицею та текстом

роботи. Заголовки граф таблиці починають з великої літери, а підзаголовки – з малої, якщо вони складають одне речення з заголовком. Заголовки граф, як правило, записують паралельно рядкам таблиці. При необхідності допускається перпендикулярне розташування заголовків граф. Підзаголовки, що мають самостійне значення, пишуть з великої літери. У кінці заголовків та підзаголовків таблиць крапки не ставлять. Заголовки та підзаголовки граф вказуються в однині. Якщо текст, що повторюється в графі таблиці, складається з одного слова, його можна замінити лапками. Ставити лапки замість повторюваних цифр, знаків, математичних та хімічних символів, що повторюються, не дозволяється. Якщо цифри чи інші дані в будь-якому рядку таблиці не наводяться, то в ній ставлять прочерк.

Переліки. Переліки, у разі необхідності, можуть бути наведені всередині пунктів чи підпунктів. Перед переліком ставлять двокрапку. Перед кожною позицією переліку слід ставити малу літеру української абетки з дужкою, або, не нумеруючи – дефіс (перший рівень деталізації). Для подальшої деталізації переліку слід використовувати арабські цифри з дужкою (другий рівень деталізації).

Приклад:

Функції політології можна класифікувати наступним чином:

1) прогностична:

- оперативного прогнозу;
- середньострокового прогнозу;
- стратегічного прогнозу;

2) інструментально-практична;

3) методологічна:

- вироблення та вдосконалення інструментарію політичних досліджень;
- розробка концепцій, парадигм сучасної політичної науки;
- світоглядна.

Перелік першого рівня деталізації друкують малими літерами з абзацного відступу, другого рівня – відступом відносно місця розташування переліків першого рівня.

Посилання. Посилання в тексті курсової роботи на джерела слід зазначити порядковим номером за переліком посилань, виділеним двома квадратними дужками, (наприклад, «...у роботах [1-7]...»). При посиланнях на розділи, підрозділи, пункти, ілюстрації, таблиці, додатки зазначають їх номери. При посиланні слід писати: «...у розділі 2 ...», «... дивись 1.1 ...», «...за 3.2 ...», «... відповідно до 2.1 ...», «...(див. рис. 1.1) ...» або «... на рисунку 1.1 ...», «...у таблиці 3.2 ...», «... (див. 3.2) ...», «... у додатку А...».

У посиланнях необхідно вказувати номер сторінки, звідки береться цитата чи цифрові дані, якщо їх немає в тексті роботи (наприклад [5, с. 327], [17, с. 28; 32, с. 245]). Для Інтернет-посилань обов'язково вказувати звертання до певного інформаційного ресурсу. Серед Інтернет-посилань найбільш доречні посилання на офіційні сайти організацій та установ. Їх оформлюють як електронний ресурс відповідно до вказаних далі вимог, а саме:

Загальні вимоги до цитування:

- текст цитати потрібно починати й закінчувати лапками та наводити в тій граматичній формі, в якій вона подається у джерелі, зберігаючи авторське написання;
- цитування повинно бути повним, без довільного скорочення авторського тексту, без перекручень думок автора. Пропуск слів, речень, абзаців при цитуванні допускається без перекручення авторського тексту і позначається трьома крапками. Їх ставлять у будь-якому місці цитати - на початку, всередині, в тексті і позначається трьома крапками;
- кожна цитата обов'язково супроводжується посиланням на джерело.

У разі використання запозиченого матеріалу без посилання на автора та джерело, курсову роботу вважають академічним плагіатом, який згідно частини

4 статті 42 Закону України «Про освіту» є «оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості) та/або відтворення опублікованих текстів (оприлюднених творів мистецтва) інших авторів без зазначення авторства» і тому, відповідно до встановлених чинним законодавством України правил і принципів академічної доброчесності здобувач вищої освіти не допускається до захисту курсової роботи і притягується до академічної відповідальності.

Перелік посилань. Перелік посилань – це елемент бібліографічного апарату, що містить бібліографічні описи використаних джерел і розміщується після висновків.

Бібліографічний опис складають безпосередньо за друкованим твором або виписують з каталогів і бібліографічних показників повністю, без пропусків будь-яких елементів, скорочення назв.

Перелік посилань слід розміщувати у порядку їх появи у тексті або за алфавітом (починаючи з нормативно-правової бази). Усі джерела в переліку посилань подаються мовою оригіналу.

Бібліографічні описи. Об'єктом бібліографічного опису є книга, брошура, однотомне чи багатотомне видання, а також окремий том (випуск) багатотомного чи серійного видання, депонована наукова робота, непублічний документ (звіт про науково-дослідну роботу, неопублікований переклад, дисертація тощо).

За правилами стандарту для розрізнення граматичної і приписаної пунктуації (тобто розділових знаків між зонами бібліографічного опису та їх елементами) застосовують проміжок в один друкований знак до і після приписаного знаку. Виняток становлять: крапка і кома – проміжки ставлять тільки після них, а також квадратні і круглі дужки, які виділяються проміжками лише ззовні. Перші слова відомостей, що відносяться до зони назви та

відомостей про відповідальність, записуються з малої літери, якщо вони є власними назвами, першими словами назви чи цитатами. Винятком є загальне позначення матеріалу та будь-які назви у всіх зонах опису. З великої літери розпочинається кожна зона опису, яка виділяється крапкою й тире. Перед елементами всередині зони зазначається відповідний їм приписаний знак. У разі повторення окремих елементів він також повторюється, за винятком знаку «навкісна лінія», який застосовується в аналітичному описі. В кінці бібліографічного опису ставиться крапка.

За міжнародною практикою бібліографічних записів, у заголовках творів одного, двох і трьох авторів зазначається ім'я першої особи без слів «та ін.». Причому, воно обов'язково повторюється у зоні відповідальності за видання у точності до форми запису на титульному аркуші. Бібліографічний опис повинен відображати повну інформацію про авторів і вказувати на ступінь їхньої відповідальності за документ.

Додатки. Додатки слід оформлювати як продовження роботи на її наступних сторінках, або у вигляді окремої частини, розташовуючи додатки в порядку появи посилань на них у тексті курсової роботи.

Якщо додатки оформлюють на наступних сторінках курсової роботи, кожний такий додаток повинен починатися з нової сторінки. Додаток повинен мати заголовок, надрукований вгорі малими літерами з першої великої систематично відносно тексту сторінки. Посередині рядка над заголовком великими літерами повинно бути надруковано слово «ДОДАТОК__» і велика літера, що позначає додаток. Додатки слід позначити послідовно великими літерами української абетки, за винятком літер г, є, з, і, ї, й, о, ч, ь (наприклад, додаток А, додаток Б). Один додаток позначається як додатком А. Додатки повинні мати спільну з рештою курсової роботи наскрізну нумерацію сторінок. За необхідності текст додатків може поділятися на розділи, підрозділи, які слід нумерувати в межах кожного додатку. У цьому разі перед кожним номером

ставлять означення додатку (літеру) і крапку (наприклад, А.2 – другий розділ додатку А; Г.3.1 – підрозділ 3.1 додатку Г; Д.4.1.2 – пункт 4.1.2 додатку Д; Ж.1.3.3.4 – підпункт 1.3.3.3 додатку Ж.).

Ілюстрації та таблиці, що є у тексті додатку, слід нумерувати в межах кожного додатку, (наприклад, рисунок Г.3 – третій рисунок додатку Г; таблиця А.2 – друга таблиця додатку А; формула (А.1) – перша формула додатку А.). Якщо в додатку одна ілюстрація, одна таблиця, їх нумерують (наприклад, рисунок А.1, таблиця А.1, формула (В.1)). У посиланнях у тексті додатку на ілюстрації, таблиці, рекомендується писати: «...на рисунку А.2...», «...на рисунку А.1...» - якщо рисунок єдиний у додатку А; «...у таблиці Б.3 ...», або «...у табл. Б.3...»; «...за формулою (В.1)...», «...у рівнянні Г.2...». Джерела, що цитують тільки у додатках, повинні розглядатися незалежно від тих, які цитують в основній частині курсової роботи, і повинні бути перелічені в переліку посилань.

Форма цитування, правила складання переліку посилань повинні бути аналогічними прийнятим у основній частині курсової роботи. Перед номером цитати і відповідним номером у переліку посилань ставлять позначення додатку. Додатки, як правило, виконується на аркушах формату А4. Якщо додаток розміщується на декількох сторінках, то його номер і назва пишуться тільки на першому листі, на інших вказують «Продовження додатку А» чи «Закінчення додатку А». Усі додатки повинні бути перераховані в змісті курсової роботи із зазначенням їхніх номерів і заголовків.

Захист курсових робіт проводять публічно перед комісією у складі не менше трьох науково-педагогічних працівників кафедри, зокрема й наукового керівника курсової роботи.

Процедура захисту передбачає:

- доповідь здобувача вищої освіти про зміст курсової роботи;
- запитання до автора;

- відповіді здобувача вищої освіти на запитання осіб, присутніх на захисті;
- виступ наукового керівника курсової роботи;
- прикінцеве слово здобувача вищої освіти;
- ухвала комісії про оцінку курсової роботи.

Захист курсової роботи може супроводжуватися демонстрацією ілюстративних матеріалів, зокрема з використанням мультимедійного обладнання. Для захисту курсової роботи здобувач вищої освіти готує виступ, як правило, до 10 хвилин.

У разі незгоди з результатами захисту курсової роботи здобувач вищої освіти в день оголошення оцінки може звернутися до комісії, яка проводила оцінювання, із заявою. Рішення щодо висловленої здобувачем вищої освіти незгоди приймає комісія. Якщо здобувач вищої освіти не погоджується з рішенням комісії та вважає, що мало місце порушення процедури захисту, він може подати письмову заяву декану юридичного факультету, який своїм рішенням формує комісію для розгляду питання щодо дотримання процедури. У разі підтвердження викладених у заяві здобувача вищої освіти обставин за розпорядженням ректора (проректора з науково-педагогічної роботи) проводять новий захист з іншим складом комісії.

5. Порядок проведення захисту курсової роботи та критерії її оцінювання

Результати захисту курсової роботи оцінює комісія за національною шкалою («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно» та за 100-бальною шкалою ЄКТС).

Рейтингову оцінку за курсову роботу формують дві оцінювальні складові і визначають згідно з вимогами до написання і захисту курсової роботи:

- перша складова – оцінювання якості виконання курсової роботи та дотримання графіку її виконання;

- друга складова – оцінювання якості захисту курсової роботи та ступінь володіння матеріалом, аргументованість рішень, вміння захищати свої погляди тощо.

№ п/п	Орієнтовані критерії оцінювання	Кількість балів
1.	Наявність усіх складових курсової роботи	5
2.	Використання актуальної наукової літератури	10
3.	Рівень аргументації, змістовне наповнення, послідовність і логічність викладу матеріалу	20
4.	Наявність, логічність, повнота висновків	15
5.	Присутність елементів наукової новизни	5
6.	Правильність оформлення тексту	10
7.	Мовна грамотність, дотримання наукового стилю викладу інформації	5
8.	Дотримання терміну представлення курсової роботи на кафедрі	5
9.	Захист курсової роботи	25
	Загальна кількість балів	100

90 – 100 балів

- наявність усіх складових курсової роботи;
- використання актуальної наукової літератури, логічно і послідовно зроблені покликання на нормативно-правові акти та літературні джерела;
- використання статистичного матеріалу та результатів соціологічних досліджень;
- наявність наукової аргументації, ґрунтовне змістове наповнення, чітка послідовність і логічність викладу матеріалу;

- логічність, аргументованість висновків до розділів і курсової роботи в цілому;
- наявність елементів новизни наукового дослідження;
- правильність оформлення тексту;
- мовна грамотність, дотримання наукового стилю викладу інформації;
- дотримання терміну представлення курсової роботи на кафедрі;
- високий рівень захисту курсової роботи, надано повні та вичерпні відповіді на запитання і зауваження членів комісії.

75 – 89 балів

- наявність усіх складових курсової роботи;
- використання актуальної наукової літератури;
- використання статистичного матеріалу та результатів соціологічних досліджень, але не завжди критичне ставлення до них;
- високий рівень аргументації, змістовне наповнення, чітка послідовність і логічність викладу матеріалу;
- наявність і логічність висновків за підсумками розділів і курсової роботи в цілому;
- високий рівень відтворення інформації за темою курсової роботи наявної в літературі та джерелах;
- правильність оформлення тексту;
- мовна грамотність, дотримання наукового стилю;
- дотримання терміну представлення курсової роботи на кафедрі;
- гарний рівень захисту курсової роботи, при наявності невеликих помилок у процесі відповідей на питання членів комісії.

60 – 74 балів

- наявність суттєвих недоліків у змісті і оформленні курсової роботи;
- наявність більшості необхідних складових курсової роботи;
- використання доступної наукової літератури;
- використання невеликої кількості опублікованих джерел;

- описовий характер викладу матеріалу, має виключно компіляційний характер;
- деякі висновки некоректно сформовані чи недостатньо аргументовані;
- задовільне відтворення інформації за темою курсової роботи, наявної в літературі;
- задовільна мовна грамотність, відсутність авторського стилю;
- список використаних джерел і літератури не відповідає завданням курсової роботи;
- недотримання терміну представлення курсової роботи на кафедрі;
- задовільний рівень захисту курсової роботи, недостатня аргументованість і впевненість під час відповідей на питання членів комісії.

0 – 59 балів

- курсова робота за багатьма параметрами не відповідає вимогам щодо її виконання і оформлення;
- нелогічно побудована структура курсової роботи;
- використання обмеженої кількості літератури;
- невикористання джерел;
- невпорядкований виклад матеріалу;
- наявність некоректно сформованих висновків по завершенню курсової роботи;
- задовільне відтворення інформації за темою курсової роботи, наявної в літературі;
- у курсовій роботі наявні грубі граматичні та стилістичні помилки, не коректне оформлення покликання та список використаних джерел і літератури;
- не дотримання принципів академічної доброчесності;
- невчасне подання курсової роботи на кафедрі;
- незадовільний рівень захисту курсової роботи або неявка на захист.

Оцінку за курсову роботу виставляють на титульному аркуші та засвідчують підписом членів комісії, а також вносять у день захисту до

екзаменаційної відомості, в індивідуальний навчальний план здобувача вищої освіти та в залікову книжку.

Якщо курсова робота до захисту не допущена або оцінена в ході захисту на «незадовільно» (менше, ніж 60 балів за системою ECTS), здобувач вищої освіти зобов'язаний виконати нову курсову роботу за цією ж темою з урахуванням зроблених зауважень.

ДОДАТКИ

Додаток А.

Зразок оформлення титульного аркушу курсової роботи

Міністерство освіти і науки України
 Національний університет «Запорізька політехніка»
 юридичний факультет
 Кафедра «Політологія та загальноправові дисципліни»

КУРСОВА РОБОТА

з навчальної дисципліни «Політичні системи та режими сучасності»
 на тему: «Тероризм та політика»

Здобувача вищої освіти 2 курсу,
 групи Ю-210 спеціальності 052
 «Політологія»

Малишева Віктора Борисовича
 Науковий керівник: Кириченко В.М.,
 професор кафедри «Політологія та
 загальноправові дисципліни», кандидат
 історичних наук, доцент.

Кількість балів: _____

Оцінка за національною шкалою _____

Оцінка: ECTS _____

члени комісії:

_____ (Ім'я, Прізвище)

_____ (Ім'я, Прізвище)

_____ (Ім'я, Прізвище)

ЗМІСТ

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ І СКОРОЧЕНЬ (за наявності).....	2
ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ I. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ	
ТЕРОРИЗМУ.....	4
1.1. Тероризм як об'єкт політичного дослідження.....	4
1.2. Основні підходи до концептуалізації тероризму.....	10
РОЗДІЛ II. ВПЛИВ ТЕРОРИЗМУ НА СУЧАСНУ ПОЛІТИЧНУ	
СИСТЕМУ.....	12
2.1. Тероризм як деструктивна форма політичної боротьби.....	12
2.2. Особливості впливу міжнародного тероризму на політичну систему	
України.....	20
ВИСНОВКИ.....	23
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ І ЛІТЕРАТУРИ.....	26
ДОДАТКИ.....	30

Додаток В.

Приклади оформлення бібліографічного опису в списку використаних джерел

Характеристика джерела	Приклад оформлення
Книги: Один автор	1. Вагіна О. М. Політична етика : навч.-метод. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 102 с. 2. Верлос Н. В. Конституційне право зарубіжних країн : курс лекцій. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 145 с. 3. Горбунова А. В. Управління економічною захищеністю підприємства: теорія і методологія : монографія. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 240 с. 4. Гурська Л. І. Релігієзнавство : навч. посіб. 2-ге вид., перероб. та доп. Київ : ЦУЛ, 2016. 172 с.
Два автори	1. Аванесова Н. Е., Марченко О. В. Стратегічне управління підприємством та сучасним містом: теоретико-методичні засади : монографія. Харків : Щедра садиба плюс, 2015. 196 с. 2. Батракова Т. І., Калюжна Ю. В. Банківські операції : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 130 с. 3. Богма О. С., Кисильова І. Ю. Фінанси : конспект лекцій. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 102 с.
Три автори	1. Кузнецов М. А., Фоменко К. І., Кузнецов О. І. Психічні стани студентів у процесі навчально-пізнавальної діяльності : монографія. Харків : ХНПУ, 2015. 338 с. 2. Якобчук В. П., Богоявленська Ю. В., Тищенко С. В. Історія економіки та економічної думки : навч. посіб. Київ : ЦУЛ, 2015. 476 с.
Чотири і більше авторів	1. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України : станом на 10 жовт. 2016 р. / К. І. Беліков та ін. ; за заг. ред. О. М. Литвинова. Київ : ЦУЛ, 2016. 528 с. 2. Бікулов Д. Т, Чкан А. С., Олійник О. М., Маркова С. В. Менеджмент : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 360 с. 3. Основи охорони праці : підручник / О. І. Запорожець та ін. 2-ге вид. Київ : ЦУЛ, 2016. 264 с.
Автор(и) та редактор(и)/упорядники	1. Березенко В. В. PR як сфера наукового знання : монографія / за заг. наук. ред. В. М. Манакіна. Запоріжжя : ЗНУ, 2015. 362 с. 2. Дахно І. І., Алієва-Барановська В.М. Право інтелектуальної власності : навч. посіб. / за ред. І. І. Дахна. Київ : ЦУЛ, 2015. 560 с.
Без автора	1. Миротворення в умовах гібридної війни в Україні : монографія / за ред. М. А. Лепського. Запоріжжя : КСК-Альянс, 2017. 172 с. 2. Міжнародні економічні відносини : навч. посіб. / за ред.: С. О. Якубовського, Ю. О. Ніколаєва. Одеса : ОНУ, 2015. 306 с. 3. Адміністративно-правова освіта у персоналіях : довід. / за заг. ред.: Т. О. Коломоєць, В. К. Колпакова. Київ : Ін Юре, 2015. 352 с.
Багатотомні видання	1. Енциклопедія Сучасної України / редкол.: І. М. Дзюба та ін. Київ : САМ, 2016. Т. 17. 712 с. 2. Лодий П. Д. Сочинения : в 2 т. / ред. изд.: Н. Г. Мозговая, А. Г. Волков ; авт. вступ. ст. А. В. Сеницына. Киев ; Мелитополь : НПУ им. М. Драгоманова ; МГПУ им. Б. Хмельницкого, 2015. Т. 1. 306 с. 3. Правова система України: історія, стан та перспективи : у 5 т. / Акад. прав. наук України. Харків : Право, 2009. Т. 2 : Конституційні засади правової системи України і проблеми її вдосконалення / заг. ред. Ю. П. Битяк. 576 с.
Автореферати дисертацій	1. Гнатенко Н. Г. Групи інтересів у Верховній Раді України: сутність і роль у формуванні державної політики : автореф. дис. ... канд. політ.

	наук : 23.00.02. Київ, 2017. 20 с. 2. Кулінич О. О. Право людини і громадянина на освіту в Україні та конституційно-правовий механізм його реалізації : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.02. Маріуполь, 2015. 20 с.
Дисертації	1. Вініченко О. М. Система динамічного контролю соціально-економічного розвитку промислового підприємства : дис. ... д-ра екон. наук : 08.00.04. Дніпро, 2017. 424 с.
Законодавчі та нормативні документи	1. Конституція України : офіц. текст. Київ : КМ, 2013. 96 с. 2. Про вищу освіту : Закон України від 01.07.2014 р. № 1556-VII. Дата оновлення: 28.09.2017. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1556-18 (дата звернення: 15.11.2017). 3. Про Концепцію вдосконалення інформування громадськості з питань євроатлантичної інтеграції України на 2017-2020 роки : Указ Президента України від 21.02.2017 р. № 43/2017. <i>Урядовий кур'єр</i>. 2017. 23 лют. (№ 35). С. 10. 4. Про затвердження Вимог до оформлення дисертації : наказ Міністерства освіти і науки від 12.01.2017 р. № 40. <i>Офіційний вісник України</i>. 2017. № 20. С. 136–141.
Архівні документи	1. Матеріали Ради Народних комісарів Української Народної Республіки. <i>ЦДАВО України</i> (Центр. держ. архів вищ. органів влади та упр. України). Ф. 1061. Оп. 1. Спр. 8–12. Копія; Ф. 1063. Оп. 3. Спр. 1–3. 2. Наукове товариство ім. Шевченка. <i>Львів. наук. б-ка ім. В. Стефаника НАН України</i>. Ф. 1. Оп. 1. Спр. 78. Арк. 1–7.
Патенти	1. Спосіб лікування синдрому дефіциту уваги та гіперактивності у дітей: пат. 76509 Україна. № 2004042416; заявл. 01.04.2004; опубл. 01.08.2006, Бюл. № 8 (кн. 1). 120 с.
Препринти	1. Панасюк М. І., Скорбун А. Д., Сплошной Б. М. Про точність визначення активності твердих радіоактивних відходів гамма-методами. Чорнобиль : Ін-т з проблем безпеки АЕС НАН України, 2006. 7, [1] с. (Препринт. НАН України, Ін-т проблем безпеки АЕС; 06-1).
Стандарти	1. ДСТУ 7152:2010. Видання. Оформлення публікацій у журналах і збірниках. [Чинний від 2010-02-18]. Вид. офіц. Київ, 2010. 16 с. (Інформація та документація). 2. ДСТУ ISO 6107-1:2004. Якість води. Словник термінів. Частина 1 (ISO 6107-1:1996, IDT). [Чинний від 2005-04-01]. Вид. офіц. Київ : Держспоживстандарт України, 2006. 181 с. 3. ДСТУ 3582:2013. Бібліографічний опис. Скорочення слів і словосполучень українською мовою. Загальні вимоги та правила (ISO 4:1984, NEQ; ISO 832:1994, NEQ). [На заміну ДСТУ3582-97; чинний від 2013-08-22]. Вид. офіц. Київ : Мінекономрозвитку України, 2014. 15 с. (Інформація та документація).
Каталоги	1. Пам'ятки історії та мистецтва Львівської області : кат.-довід. / авт.-упоряд.: М. Зобків та ін. ; Упр. культури Львів. облдержадмін., Львів. іст. музей. Львів : Новий час, 2003. 160 с.
Бібліографічні покажчики	1. Боротьба з корупцією: нагальна проблема сучасності : бібліогр. покажч. Вип. 2 / уклад.: О. В. Левчук, відп. за вип. Н. М. Чала ; Запорізький національний університет. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 60 с. 2. Лисодед О. В. Бібліографічний довідник з кримінології (1992-2002) / ред. О. Г. Кальман. Харків : Одисей, 2003. 128 с.
Частина видання: книги	1. Коломоєць Т. О. Адміністративна деліктологія та адміністративна деліктність. <i>Адміністративне право України</i> : підручник / за заг. ред. Т. О. Коломоєць. Київ, 2009. С. 195–197.

	2. Алексеев В. М. Правовий статус людини та його реалізація у взаємовідносинах держави та суспільства в державному управлінні в Україні. <i>Теоретичні засади взаємовідносин держави та суспільства в управлінні</i> : монографія. Чернівці, 2012. С. 151–169.
Частина видання: матеріалів конференцій (тези, доповіді)	1. Антонович М. Жертви геноцидів першої половини ХХ століття: порівняльно-правовий аналіз. <i>Голодомор 1932-1933 років: втрати української нації</i> : матеріали міжнар. наук.-практ. конф., м. Київ, 4 жовт. 2016 р. Київ, 2017. С. 133–136. 2. Анциперова І. І. Історико-правовий аспект акту про бюджет. <i>Дослідження проблем права в Україні очима молодих вчених</i> : тези доп. всеукр. наук.-практ. конф. (м. Запоріжжя, 24 квіт. 2014 р.). Запоріжжя, 2014. С. 134–137. 3.
Частина видання: довідкового видання	1. Кучеренко І. М. Право державної власності. <i>Великий енциклопедичний юридичний словник</i> / ред. Ю. С. Шемшученко. Київ, 2007. С. 673. 2. Сірий М. І. Судова влада. <i>Юридична енциклопедія</i> . Київ, 2003. Т. 5. С. 699.
Частина видання: продовжуваного видання	1. Коломоєць Т. О. Оцінні поняття в адміністративному законодавстві України: реалії та перспективи формулювання їх застосування. <i>Вісник Запорізького національного університету. Юридичні науки</i> . Запоріжжя, 2017. № 1. С. 36–46. 2. Тарасов О. В. Міжнародна правосуб'єктність людини в практиці Нюрнберзького трибуналу. <i>Проблеми законності</i> . Харків, 2011. Вип. 115. С. 200–206.
Частина видання: періодичного видання (журналу, газети)	1. Кулініч О. О. Право на освіту в системі конституційних прав людини і громадянина та його гарантії. <i>Часопис Київського університету права</i> . 2007. № 4. С. 88–92. 2. Коломоєць Т., Колпаков В. Сучасна парадигма адміністративного права: генеза і поняття. <i>Право України</i> . 2017. № 5. С. 71–79.
Електронні ресурси	1. Шарая А. А. Принципи державної служби за законодавством України. <i>Юридичний науковий електронний журнал</i> . 2017. № 5. С. 115–118. URL: http://sej.org.ua/5_2017/32.pdf . 2. Ганзенко О. О. Основні напрями подолання правового нігілізму в Україні. <i>Вісник Запорізького національного університету. Юридичні науки</i> . Запоріжжя, 2015. № 3. – С. 20–27. – URL: http://ebooks.znu.edu.ua/files/Fakhovivydannya/vznu/juridichni/VestUr2015v3/5.pdf . (дата звернення: 15.11.2017).